

INNEHÅLL

På väg till Europa i sommar?	2-3
Bergsaror	4-7
Fågelinfluensa	8-9
Räddningsaktion för papegojorna i mayaindianernas regnskog	10
Vilken roll spelar privat fågelhållning för bevarandet av papegojor	11
Att värdera det som finns omkring dig	12-13
Uppdatering för blåstrupig ara	14
WPT stödjer ekonomiskt utbildning till fil.dr.	14
Papegojor i Turkiet	15
Psitta Nytt	16-18
WPT information	19
Papegojor i det vilda	20

På väg till Europa i sommar?

Ett sorgligt öde för argentinska amasoner

Av Jamie Gilardi

Som våra medlemmar är väl medvetna om, undviker vi vanligen att använda bilder på fåglar som handelsvara – vare sig när de fångas, skeppas, eller i speciellt otrevliga fall, bilder på fåglar som varit döda vid ankomsten. I sammanhang med våra websidor och vår video "Where the Wild Greys Are" känner vi, att användningen av sådana bilder verkligen utgör en väsentlig del av berättelsen och vi har tagit med dem på ett, som vi hoppas, passande sätt. Vi är också intensivt medvetna om det faktum, att våra medlemmar är nästan alla hängivna supporters av förbud för denna handel, vi riktar därför på inget sätt uppmärksamheten mot denna fråga därför att vi känner att vi på något sätt behöver övertyga er. Vår önskan är i stället att, för det första tacka er för alla de sätt våra medlemmar under årens lopp har stött denna ansträngning, för det andra granska hur vi har använt en del av detta stöd och slutligen att något i detalj förklara, hur enkla åtgärder som TradeBands (se PS nr 2, 2005, sid. 18. Övs. anm.) kan få stor betydelse för våra ansträngningar att en gång för alla få slut på denna handel.

Under de senaste månaderna har vi sålt flera tusen av dessa band till WPT-medlemmar genom, Paradise Park och genom ett ökande antal organisationer och individer, som blivit entusiastiska över detta roliga och effektiva sätt att hjälpa vilda fåglar. Vi tackar er så mycket för er hjälp och stöd och om har ni ännu inte haft tillfälle, se till att "banda er" i dag genom att skaffa en förpackning för er och era vänner. Vi har även funnit att banden är populära i fågelaaffärer, veterinärmottagningar och fågelklubbar. Fungerar TradeBands verkligen för fåglarna? Vi är jätteglada att kunna svara med ett klart ja, verkligen! Under de senaste månaderna har vi kunnat få en snabb och effektiv användning av de medel banden inbringat genom att stödja arbete i Argentina, som har dokumenterat nuvarande fångstrutiner, vilka har blåpannade amasoner (*Amazona aestiva*) som mål. Det är av flera orsaker ett viktigt arbete.

För det första är denna fångst av amasoner den enda skörd av vilda fåglar någonstans, som hävdas vara uthållig. Vi är helt säkra på, att den inte är det och har förresten arbetat (vid avgörande tidpunkter med er hjälp!) med att låta vederbörande tjänstemän inom EU och USA få kännedom om hur ohållbar denna skörd är i praktiken.

För det andra är detta arbete sanktionerat och övervakat av den argentinska regeringen, så därför skall de följa sina bestämda rutiner. Emellertid visar vår undersökning att dessa rutiner ofta överträds. Två tydliga brott är användning av nät för att fånga fåglar, vilket inte är godkänt enligt skötselplanen och det faktum att de flesta av de friflygande fåglar, som fångats och skickats för export, var vuxna fåglar (den lagliga gränsen är ett maximum av 20 % vuxna).

För det tredje går för närvarande nästan alla dessa fåglar till EU-marknaden. Och under de senaste fem åren har den argentinska regeringen försökt övertala USA att öppna sin marknad. Vi känner därför att en klar dokumentation av fångstmännens och handlarnas rutiner är särskilt viktig för att förse båda sidor av Atlanten med aktuell, korrekt och oberoende information.

Ni frågar er kanske ”kan köpet av ett skojigt litet armband verkligen hjälpa till med att rädda papegojor”? Vi anser att det kan det; vi kan se att det redan gör det och vi ser fram emot att finna nya och kreativa sätt att använda dessa medel för att få slut på laglig handel av vilda fåglar.

TradeBands: Gröna eller röda eller citron & lime eller gröna & blå säljs i förpackningar om minst tio (via post). Beställ dem snarast eftersom åtgången är strykande för £10/€15/US\$20 via worldparrottrust.org, +1736 751026 (UK) eller +651 275 1877 (USA)

Bildtexter:

Blåpannade amasoner nyligen fångade i citrusodlingar i norra Argentina. Enligt lag skall dessa fåglar till minst 80 % utgöras av ungfåglar; de fåglar som väntar på att bli exporterade i år är till nästan 100 % vuxna.

Först binds en tidigare fångad fågel i lång käpp och denna sätts sedan fast högt upp i ett fruktträd tillsammans med mer frukt och snaror för att fånga de friflygande fåglarna. När de väl fångats i snarorna är de oförmögna att skydda sig mot naturliga rovdjur och några kan angripas av hökar och andra rovfåglar.

Väl avlägsnade från träd och snaror packas de tätt i burar och transporteras till större städer för export. Under transporten måste de snabbt övergå till en icke naturlig diet och utsätts ofta för och dör av de smittosamma sjukdomar, som gynnas av sådana trånga förhållanden.

Även om skötselplanerna kräver användning av enbart snaror i träd för att fånga fåglar, används även nät som dessa. Eftersom de har mycket starka ben och näbbar blir papegojorna ofta kraftigt insnarjda och hänger under lång tid i näten, innan det mödosamma och stressfyllda arbetet att trassla ur fåglarna börjar.

Även om fångstmännen avses koncentrera sig på blåpannade amasoner, som lagligen klassificerats som ”ohyra” i citrusodlingarna, fångas ofta även andra papegojor såsom maximianpapegojan (*Pionus maximiliani*).

Bergsaror

Kapplöpningen för att rädda Bolivias vackra rödörade aror

Av Toa Kyle, Jamie Gilardi

Översättning Bo Gerre

Det verkar på något sätt inte rätt, när fantastiskt färggranna fåglar dyker upp ur ett torrt och dammig jordnötsfält högt uppe i kullarna i Bolivias Ander. De flesta av oss tänker sig papegojor – och kanske i synnerhet aror – som fåglar som hör hemma i det yppiga taket i regnskogen, draperat med bromelior och saftiga tropiska frukter. Under min andra resa i januari för att besöka dessa fåglar, tycktes de rödörade arorna fortfarande oväntade och något bortkomna här, men deras oblyga och viga sätt i detta oländiga, blåsiga och pittoreska landskap antydde något annat. Bara att se hur väl arorna klarar sig i detta unika hörn av världen, där praktiskt taget hela deras födosöksområde har omvandlats till jordbruksland, inspirerar oss till att ta en djupare titt på den rödörade och hoten mot dess överlevnad.

I decennier har samfundet för bevarande av papegojor mer ingående uppmärksammat mer välkända arter, som hotas av utrotning – Spix ara (*Cyanopsitta spixii*), hyacintara (*Anodorhynchus hyacinthus*), Lears ara (*Anodorhynchus leari*), blåstrupig ara (*Ara glaucogularis*) och större soldatara (*Ara ambigua*) – med en känsla av hopp att den rödörade (*Ara rubrogenys*) upprätthöll rimliga nivåer i tusental. Efter att ha granskat det som var känt och förmodat om arten i naturen, blev vi bekymrade över att de rödörade i verkligheten kanske behövde mer skydd och stöd än de hittills fått. Med generösa bidrag från en framstående naturfotograf (och

ibland kardiolog) vid namn Bill King och en grupp hängivna bevarandevänner, som driver en show med friflygande fåglar i Pittsburghs National Aviary, påbörjade vi den första undersökningen av de häckande populationerna av denna fågel i naturen. Efter sina månader av traskande i spåret av blåstrupig ara, begav sig Toa Kyle upp i dessa branta, torra dalar på den östra sluttningen av Anderna för att söka efter alla kända, rapporterade och antagna häckningsområden för rödöron. Han rapporterar här resultaten av denna undersökning.

Som fallet är med andra hotade fåglar hoppas vi alltid, att flera fåglar skall dyka upp, nya häckningsområden som Lears Sierra Brancaklippor eller nya fästen för en art såsom några av de nya populationerna av guldkarakit (*Guaruba guarouba*) vilka Toa rapporterade om i senaste PsittaScene. Till dess sådana välkomna upptäckter görs, verkar det klokt att sluta sig till, att de kända populationerna av rödöron aror innefattar praktiskt taget alla de vilda populationerna och att handla därefter. Med publicerade verk av andra forskare som grund och efter att ha konsulterat många personer med aktuell kunskap om denna art, målar Toas resultat en ganska dystert bild av denna bergens ara. Nästan alla de hot som nämnts tidigare – habitatförlust, tjuvjakt ur bon, fångande av vuxna och avskjutning – är alla tydligen viktiga pågående hot mot artens överlevnad. Under de närmaste åren planerar vi att befrämja skydd för de återstående kända populationerna och att utveckla en mångfacetterad återhämtningsansträngning för att förstå och få slut på de farligaste hoten mot dessa fåglar.

Från Toa:

Pacha Mama har inte lyckats att göra mig besviken i dag. "Pacha Mama" betyder Moder Natur på den hybrid-Quechua-spanska som talas i de torra inre andinska dalarna i centrala Bolivia eller "los valles" som de kallas lokalt. Det har varit en god dag på fältet. Jag fann inte bara bon av rödöron ara i de omgivande klippbranterna, utan jag fick även se ett par rödöron som gav en imponerande flyguppvisning. Vid ett tillfälle under eftermiddagen befann jag mig i mynningen av en smal kanjon, belägen mellan två stora, blodröda sandstensklippor. Strukturen hos denna kanjon skapade effektivt en vindtunnel genom att kanalisera starka stormvindar genom den. Jag betraktade med vördnad hur flera aror mötte den annalkande vinden med obesvärad skicklighet, svävade som drakar över kanjonen. Ibland sköt de snabbt uppåt, fångade av en kraftig vindstöt, bara för att vrida sig och dyka nedåt för att återta sina i det närmaste stillastående positioner över kanjonens mynning. Den smala, spetsiga vingen hos rödöron aror är idealiskt lämpad för de vindförhållandena, som råder i dessa ökenliknande dalar. Jag får intrycket, att de inte flyger för att verkligen ta sig någonstans utan mer för nöjet av själva flygningen. Trots deras hotade ställning har tills nyligen en systematisk häckningsundersökning saknats. Tidigare studier utförda under 1980- och 90-talen uppskattade den vilda rödöron (*Ara rubrogenys*) populationen till att vara mellan 2 000-5 000 individer. Man har arbetat hårt men stora brister kvarstår i vår kunskap om den rödörons ekologi. Det var fortfarande okänt, hur stor andel av populationen som häckade under ett givet år, ett viktigt kriterium att förstå, när man arbetar med artens återhämtning. Med detta i minnet gav jag mig i väg från Santa Cruz på motorcykel tidigt i januari 2004 i avsikt att avverka så mycket terräng som möjligt i det område, som omspannar de tre floddalar, där man finner rödöron aror: Rio Mizque, Rio Grande och Rio Pilcomayo. Studiens mål var enkelt: Lokalisera och dokumentera så många rödöron arabon som möjligt under en tremånadersperiod. Jag var även intresserad av att kunna bättre förstå var den nuvarande populationen stod och också att bestämma i vilken utsträckning plundring av bon förekom. Under resans gång blev jag också medveten om levnadsförhållandena för de människor, som delade sin omgivning med de rödöron och viktigare, deras inställning till arorna och papegojor i allmänhet.

En genomsnittlig dag på fältet innebar att rulla in i en by längs floden och få igång ett samtal med innevanarna genom att visa dem en bild på rödöron aror. Om det fanns aror i området, brukade jag hyra en guide på eftermiddagen för att visa mig några möjliga häckningsklippor. Jag väntade vid dessa klippor till skymningen och observerade, när så var möjligt, vilka håligheter som fåglarna gick in i och antalet aror i området. Tidigt följande morgon återvände jag till samma klippa för att bekräfta vilka håligheter, som var troliga, aktiva bon. I några fall brukade rödöron gå in i hålen på eftermiddagen men inte återvända till dessa nästa morgon. Dessa fåglar var troligen icke häckande par, som helt enkelt lekte "bygga bo" eller möjligen underhöll traditionella boplatser för framtida häckningssäsonger. Att iakttä rödöron arors boklippor gav mig möjligheter att se andra papegojor, som häckade i samma klippväggar, såsom mitraparakit (*Aratinga mitrata*), blåpannad amason (*Amazona aestiva*) och klipparakiter (*Myopsitta monachus luchsii*). Den senare arten är liksom de rödöron endemisk i dessa torra dalar. De är nära släkt med munkarakiter och är bland papegojorna

unika för det stora bo av grenar, som de bygger på klippväggarna. Vid ett minnesvärt tillfälle vandrade jag upp till en avlägsen plats på 2 700 m (8 300 fot) höjd och upprättade en observationsplats mitt emot en stor klippbrant, som verkade lovande ifråga om rödöronbon. Allteftersom eftermiddagen framskred började det bli kallt och blåsigt. Jag klättrade in i en sovsäck och stirrade upp mot skyn. Det kändes som om jag låg på världens tak. En timme för skymningen öppnade jag en burk tonfisk, som jag tryckte i mig tillsammans med några kex, en av mina stapelfödor, när jag är ute och tältar. Till min förvåning sänkte sig tre kondorer (*Vultur gryphus*) från åtminstone 500 m högre upp genom att spiral långsamt gå ner sig till min nivå. Doften av tonfisken hade utan tvivel lockat dem. En efter en svepte de flera gånger förbi mig så nära, att jag kunde höra vindbruset från deras gigantiska 3 m vingspann. Jag hade aldrig sett något så stort, så majestätiskt i flykt, precis så som jag tänkte mig pterodaktyler i min barndom. Det fanns åtskilliga andra tillfällen, när jag hade nöjet att iakttä kondorer vid de rödörade arorna boklippor. Branten, 50-200 m höga klippväggar, vilka föredrogs av rödöron som boplatser, utgjorde också idealiska sovplatser för kondorerna. Deras ankomst brukade ofta medföra att arorna skrämdes upp från klippväggen, då de förväxlade asätarna med de svartbröstad Buzzard-Eagles (*Geranoaëtos melanoleucus*), en rapporterad predator av både vuxna och unga rödöron.

Den största koncentrationen av bon till rödörade aror, som jag påträffade under studien, fann jag ironiskt nog närmast mänskliga bosättningar. Samhällena Perereta och San Carlos ligger mitt emot varandra på ömse sidor av Rio Mizque i distriktet Cochabamba. Mindre än 400 m från det närmaste huset med lertak finns den första av de två ”moderklipporna”. Jag myntade detta uttryck för klipporna på grund av de 21 möjliga bon de delade mellan sig. Detta antal representerar nästan en tredjedel av alla bon, som jag fann i 2004 års undersökning. Förekomsten av så många aror så nära människor var till att börja med förvånande. Under mitt besök hade ett jordskred skurit av en av huvudvägarna, som förbinder Santa Cruz med Cochabamba. Trafiken hade följaktligen dirigerats om till en väg, som löpte parallellt och endast 300 m från boklipporna. En ändlös karavan av lastbilar susade förbi och rev upp stora dammoln, som svävade över rödöronen, som vaktade ingångshålen till sina bon. Fåglarna tycktes oberörda av all den mänskliga aktiviteten omkring dem. Den enda gången som jag faktiskt såg dem skrämde berodde på att en pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*) plötsligt visade sig och gjorde några misslyckade dykningar mot några av de flyende häckparen. Givet närvaron av pilgrimsfalkar, de snabbast flygande fåglarna i världen, borde det inte komma som en överraskning att rödöronen är så duktiga flygare. Förr i tiden var det de endast de aror, som var skickliga flygare, som undgick att bli rov för falkar och som sedan kunde föra denna förmåga att flyga (via generna) till framtida generationer. På många sätt är tillståndet i Pereta och San Carlos ett mikrokosmos för rödöronens svåra situation inom största delen av deras utbredningsområde. Ställda inför krympande naturligt habitat (förlorat till jordbruk, insamling av ved och överbetning av getter och boskap), har papegojorna i dessa dalar slagit sig på att plundra majs- och jordnötskördar. Alla som jag talade med hänvisade till dem som choleiros (majs ätare) i stället för Qaqa losos (klippapegojor, ett av deras vanliga namn i los valles). Det är förståeligt varför lokalbefolkningen känner så. Majoriteten är husbehovsodlare och det som papegojorna således äter, kommer inte familjerna till del. Historier om att plundrande papegojor skjuts är inte ovanliga.

Allt tal om endemi och utrotning är nya begrepp att framföra till dessa människor, och det är även utomstående som predikar bevarande av papegojor. I praktiskt taget alla samhällen, som jag besökte, frågade invånarna om jag letade efter rödörade att fånga. De hade alla gemensamma historier om främlingar, som under de senaste tio åren anlät i lastbilar för att ”skörda” papegojor. Deras beskrivningar av fångstmetoden var även de identiska. Stora nät läggs på marken med antingen jordnötter eller majs som lockbete. Tjuvjägarna väntar dolda till dess största möjliga antal fåglar är på marken, innan de stänger igen näten. Jag träffade inte på någon fångstman under häckningssäsongen, eftersom de tydligen är aktiva under torrtiden, när ungarna är flygfärdiga och rödöron bildar stora nomadiska flockar, som flyger omkring över dalarna och söker efter sällsynt naturlig föda eller skördar att plundra. Att uppträda i flock är vanligt bland fåglar, som ställs inför problemet med begränsade, glest fördelade resurser. Oturligt nog för de rödörade arorna är detta ett uppträdande, som tillåter tjuvjägarna att under en enda dag i naturen fånga stora antal fåglar (50-100 var vanligt nämnda antal). Fångstmannens strategi är logisk. Varför besvära sig med faran att plundra nästen i klipporna, när man kan fånga stora mängder fåglar när de lämnat bona?

Jag träffade på några få avlägsna samhällen, där fångst var okänd, vilka alla fanns längs otillgängliga delar av Rio Grande och Rio Pilcomayo. Ett av dessa locales gav mig några oförglömliga erfarenheter, den första var att faktiskt ta mig dit. Jag var tvungen att slingra mig fram genom 10 km med stenblock, spridda längs en torrlagd flodbädd för att nå byn men målet var värt det. Landskapet ingav en surrealistisk känsla. Stora taggiga toppar höjde sig plötsligt ur den snabbt strömmande brunslammiga Rio Grande. Där fanns dungar av enorma

dadelpalmer vid bosättningen, vilka verkade helt malplacerade på denna höga höjd. Tydligt hade de första spanska kolonisterna infört palmerna för flera hundra år sedan. Min värd, Gido hade levat alla sina 64 år här och hade inte ont om historier. Min favoritberättelse innefattade Che Guevara, som red förbi på en mula under hans dödsdömda uppror mot den bolivianska regeringen 1966-1967. Gido var dödsförskräckt för att tala med "El Che" därför att radiorapporter hade betecknat honom som ytterst farlig. I stället hade han dragit sig tillbaka till sitt hus och iakttagit hur den berömda revolutionären promenerade nedför floden. Senare läste jag i Guevaras "Bolivian Diariers" (Bolivianska dagböcker. Övs. anm.), att hans trupp gerillasoldater vid flera tillfällen så var utsvultna att de fick hålla till godo med att äta "papegojor som kom ner till floden i stora antal för att dricka". När jag kände igen detta som ett beteende hos rödörade aror, ryste jag vid tanken att en av socialismens favoritsöner hade grillat mina studieföremål.

Jag såg mer än 40 rödörade flyga uppströms från Gidos hus under min första dag där och jag gav därför mig iväg tidigt följande morgon för att leta efter bon. Terrängen längs Rio Grande var så brant, att det tog mig sex timmar att gå futtiga 4 km. Tidvis måste jag ta mig fram långsamt längs klippväggar i midjedjupt vatten i floden till dess jag kunde få fotfäste högre upp. Som resultat av mina ansträngningar fann jag ett bo. Huruvida andra fåglar häckade längre uppströms eller det bara fann icke häckande individer var obekant. Vad som stod klart var, att jag helt enkelt inte kunde fortsätta uppströms; landskapet var alltför fientligt. På väg tillbaka till Gidos hus, tog jag det dåaktiga beslutet att utforska en annan väg. Efter att ha klättrat i två timmar kom jag till en höjd som brant sluttade 200 m längre ner, en återvändsgränd. I stället för att vara intelligent och återvända till startpunkten, beslöt jag att ta mig ner till floden och därifrån ta mig tillbaka. Jag tänkte ut ett sätt som innebar, att först sänkte jag ner min rygsäck med ett rep och sedan klättrade jag ner utan att vara belastad av min utrustning. Allt gick väl tills jag kom ungefär 15 m över floden. Med packningen redan nedanför i nivå med floden, förlorade jag tillfälligt fotfästet, vilket fick några stenar att lossna, en av dem landade precis på min packning och knuffade ut den i floden. Tursamt nog var mitt liggunderlag fullt av hål och det var alltid till hälften luftfyllt och således flöt packningen. Det hade också "turen" att falla i en mer långsamt flytande sidoarm av huvudfloden. Där låg jag med utbredda armar och ben på den här klippan och såg mitt liv, som jag kände till det, driva ned för floden. Allt fanns där: pengar, kikare, dyrbara fältanteckningar. Inför hotet att förlora allt detta till Pacha Mama gjorde jag det enda möjliga för att få tag i min utrustning, innan den kom in i själva Rio Grande. Jag släppte taget. På ett ögonblick hade jag studsat en gång på gruset och föll i vattnet nedanför. Jag rusade upp på land och sprang förbi min packning och dök på nytt i floden för att få tag i den. Mirakulöst nog kom jag ifrån fallet med endast några skrapsår och en skadad självkänsla. Anteckning för mig: "Återvänd samma väg som du kom."

Resultatet från 2004 års häckningsundersökning medfört åtskilliga förslag för framtida bevarandeansträngningar. Av de ungefär 400 rödöron, som jag såg, verkade endast 20 % häcka, vilket ytligt sett är ett ganska litet antal. Detta värde är av intresse, eftersom det liknar en uppskattning gjord av WPT-forskare för Lears ara (*Anodorhynchus leari*) i Bahia, Brasilien. Precis som rödöronen, är Lears ara en stor neotropisk papegoja med ett begränsat utbredningsområde i en torrt, magert habitat. Också den har lidit svårt av massfångst och skjutning av vuxna. Det uppskattade värdet för rödörats häckningspopulation behöver kompletteras med information om dödlighet hos ungar och det antal ungfåglar, som tillförs populationen varje år. Framtida forskningsansträngningar av WPT tar förhoppningsvis upp dessa viktiga parametrar.

Huvuddelen av häckningsförsöken (två tredjedelar) påträffades i Rio Mizqueområdet. Jag fann betydande antal aror i Rio Grandes och Rio Pilcomayos avvattningsområden men kunde inte hitta motsvarande antal bon. Det är möjligt att dessa var fåglar, som häckande eller också avspeglar det en negativ inställning till tillträde. Långa sträckor av dessa senare floders avvattningsområden är svåra att besöka på grund av deras otillgängliga natur och bristen på vägar. Dessa områden är särskilt intressanta inte endast beroende på de okända antalen rödöron, utan också för deras potential som framtida reservat. Tråkigt nog finns det för närvarande inga anständigt skyddade områden i dessa unika andinska dalar. Toro Toro National Park i regionen Potosi innehåller tekniskt sett några områden i los valles men de kan bäst beskrivas som på väg att förödhas av getter. Det finns ett intresse hos det bolivianska miljöskyddsverket att skapa reserver i los valles men undersökningar saknas. Potentiella reservat kommer inte endast att förse rödöronen med mycket välbehövligt skydd, de kommer också att bevara mången annan unik fauna och flora. Jag blev speciellt imponerad av mångfalden kaktusar under loppet av undersökningen. Bolivia är nummer två i världen i antalet kaktusarter (200+, av vilka 70 % är endemiska) efter Mexiko (750-800 arter).

Efter att ha rest omkring i rödöronens område, har jag fått bättre förståelse för svårigheterna att bestämma hur många fåglar, som verkligen finns kvar. Nya flockor med aror kommer naturligtvis att upptäckas under kommande undersökningar, men under tiden måste man inta en praktisk ståndpunkt, som förutsätter det värsta kan hända den nuvarande populationen. Omedelbara åtgärder måste vidtas såsom att stoppa illegal fångst under den torra årstiden och att också förändra de socioekonomiska villkoren för människor som lever tillsammans med arorna. Man måste inse att det inte kommer att bli enkelt att radera dessa hinder med tanke på sakernas nuvarande tillstånd i Bolivia. Större delen av 2005 har utmärkts av politisk oro, vilken ytterliggare har försämrat ekonomin för Sydamerikas fattigaste land. I de rikare regionerna har separatiströrelser vunnit terräng, såsom i t.ex. Santa Cruz och Taija. Inte desto mindre är dessa utmaningar möjliga att övervinna och man bör ta itu med dem för att förhindra att antalet rödörade aror når farligt låga nivåer. Pacha Mama kan inte ensam göra det.

Bildtexter

Vilken anledningen än kan vara, är vissa rödöron otroligt tama och tillåter iakttagare betrakta dem från nära håll.

Även om tjuvjakt på aror från klipporna är av primärt bekymmer för detta projekt, är inte det enda målet. Också mindre papegojor plockas ur håligheter i träd på ett sätt som förstör trädet för framtida användning.

Högst sociala klipparakiter – nära släktingar till munkpaparkiten – påträffas ofta häckande i samma klippa som rödörade aror.

Fastän rödöronens hem är ett torrt landskap, kraftigt betat av getter, förblir mångfalden av växter och djur anmärkningsvärd: kaktusarna är speciellt varierande och rikligt förekommande.

De rödörade arorna och andra papegojor i dessa dalar är särskilt förtjusta i majs och vissa fält kan bli svårt hemsökta av upprepade besök av hungriga papegojor. Denna vana gör dem, förståligt nog, särskilt illa omtyckta av de lokala bönderna och deras familjer, som är beroende av dessa grödor under hela året.

Rödöron, människor och deras jordbruk är tätt sammanlänkade vid foten av Anderna. Här är jordnötter till vänster och majs till höger – som avnjuts av båda papegojor och människor – som odlas precis nedanför den klippa, som har fler rödörade aror än någon annan klippa i världen.

Vårt besök i januari 2005 sammanföll med första början av årets häckningssäsong för de rödörade och många familjegrupper innefattade unga fåglar som den på den lägsta grenen här. Även om vi ofta såg dem titta av sina föräldrar, struntade dessa i allmänhet i dem.

Vad är att göra åt flusnan?

Av Jamie Gilardi

Översättning Bo Gerre

Det flyter omkring en mängd förvirrande rapporter om fågelinfluensan och några är mer trovärdiga och användbara än andra. Som någon, som håller på med såväl fåglar i fångenskap som vilda fåglar, och som någon, som har ett allmänt intresse av olika aspekter på förhållandet fågel-människa, tänkte vi att det skulle kunna vara nyttigt att diskutera sakernas nuvarande tillstånd, vad våra medlemmar och läsare skulle kunna vara intresserade av, hur ni skulle vilja sköta fåglar i er vård och hur ni skulle kunna ge råd till vänner och släkt om denna viktiga och snabbt uppdykande fråga. Det kanske viktigaste är, att utbrotten av fågelinfluensa i Asien är en potentiellt mycket allvarlig fråga för alla i världen, så även om vi inte vill skrämja upp någon i onödan, anser vi det viktigt för allmänheten att vara väl och tydligt informerad om några avgörande detaljer. Det idealiska vore att ha god information som hjälper oss alla att planera, minska onödig rädsla och samtidigt sätta igång med de olika förberedande åtgärder, som vi kommer att behöva vidta vid lämpliga tidpunkter.

Man skulle mycket väl kunna skriva böcker om influensaviruset och dess förhållande till människor, boskap och vilda djur, liksom om historier om stora utbrott förr i tiden och det man gör verkligen. I detta sammanhang och under det nuvarande utbrottet i Asien kan vi säga, att det finns två distinkta stadier av utbrottet, som är viktiga att förstå. Jag skall kortfattat gå igenom dessa två faser, därefter diskutera omfattningen av rimliga försiktighetsmått, som man skulle kunna överväga allteftersom sjukdomen fortsätter att utvecklas och sprida sig över världen.

Den första fasen är, när influensaviruset påträffas hos fåglar och kan överföras från fågel till fågel genom något slag av direkt kontakt. Det exakta sättet på vilket överföring sker är inte klart fastställt, eftersom kontakterna inte sker under experimentella förhållanden. Utan tvivel är såväl fysisk närhet till fåglarna och deras avföring som hantering eller förtäring av kött från fjäderfä för mänsklig eller animal konsumtion de primära sätten att ådra sig sjukdomen. Den art av influensan som nu cirkulerar i Asien (H5N1) är ytterst dödlig för människor, där 50-70 % av de smittade människorna inte överlever infektionen. Under denna fas måste vi således ha direkt kontakt med smittade fåglar. Det finns några fall, där människor verkar ha smittats av familjemedlemmar med denna art av fågelinfluensa, men dessa är mycket sällsynta och förvisso inte normala.

Andra fasen av utbrottet – pandemin – har ännu inte inträffat men influensaexperter världen över talar mer om **när** den inträffar än **om** den gör det. Under denna fas muterar influensaviruset något genom olika processer och viruset blir överförbart från människa till människa. Eftersom immunförsvarssystemen hos de flesta människor i världen inte har någon erfarenhet av denna typ av influensa, har de i grunden ingen motståndskraft mot viruset. Alldenstund det är ett influensavirus, har det förmågan att snabbt sprida sig på samma sätt som är typiskt för överföring av influensa bland människor. Den senaste allvarliga pandemin av fågelinfluensa av detta slag skedde 1918 och tog med tiden död på flera tiotal miljoner människor över hela världen. Om det nuvarande H5N1-utbrottet skulle mutera och bli en pandemi, förespår experter mycket varierande resultat, några bättre och några sämre än det som hände ett nittiotal år sedan. Minns att detta var före flygmaskinen, i stort sett före bilen men på den positiva sidan, det var också innan det fanns antivirala- och antibiotiska mediciner.

Återigen, vi befinner oss under den första fasen av detta speciella utbrott och de kända områdena för smitta är för närvarande begränsade till Central- och Sydostasien. Under senare veckor och månader har det verkat som om viruset antingen har börjat sprida sig eller har spritt sig tidigare under året och det är först nu, som det börjat upptäckas i nya och fjärran avlägsna områden.

Det finns bekräftade rapporter om H5N1 hos vilda fåglar i södra delen av centrala Ryssland, China och alldeles nyligen i Kazakstan och Mongoliet. Anledningen till oro är, att H5N1 nu verkar bäras av flera arter vildänder och gäss. Dessa och andra sjöfåglar håller nu på att samlas inför sin flyttning, vilken kommer att föra dem till södra Asien, Europa och Afrika. Även om vi alla förvisso hoppas att viruset inte kommer ta sig till Europa under 2005, är det troligt att det anländer under de kommande veckorna eller månaderna.

Om vi antar att det vore klokt att vidta rimliga försiktighetsåtgärder nu, kan följande alternativ vara värda att fundera över för den i Europa som är i nära grannskap med vilda eller tama fåglar. Var snäll och glöm inte att var och en befinner sig i en unik situation och kommer att behöva fatta personliga beslut om vilka, om några alls, åtgärder som behövas kan vara lämpliga. För det första, börja med att intensifiera ansträngningarna att skydda dina fåglar från att exponeras för sjukdomen, kallas även "biosäkerhetsåtgärder". Dessa kan innebära längre karantän och ytterligare medicinska prover för nya fåglar i din flock. Tänk efter två gånger innan du flyttar dina fåglar till en ny plats. Ordna med ett desinficerande fotbad för dig och alla besökare till din anläggning eller överväg att stänga dina voljärer för utomstående under en överskådlig framtid. Öka skyddet för dina fåglar genom att minimera eller förhindra kontakt med vilda fåglar (finmaskigt nät i voljärer, etc.). Låt testa fåglarna för influensa (hör med din veterinär, ett avföringsprov bör räcka). För det andra, även om det alltid är tillrådligt att ha bra medicinska noteringar för dina fåglar, kan det när utbrott av en sjukdom är förestående vara av stor vikt med ytterligare åtgärder såsom en förteckning över dem som besökt ditt hem/dina voljärer och ovan nämnda försiktighetsmått. Det kan vara bäst om du tar på dig speciella kläder, när du arbetar i voljärerna och duscha innan du återvänder in i ditt hem eller innan du går ut och tvärtom.

Myndigheter i olika länder kommer att reagera på olika sätt på närvaron av influensa hos tama och vilda fåglar i ditt område. Att kunna visa upp klara och detaljerade förteckningar över alla biosäkerhetsåtgärder har i några fall visat sig vara till god hjälp för att övertyga myndigheter, att du gör allt som står i din makt och att en karantän hemma kan vara den bästa lösningen för dina fåglar.

Att leva med influensan: riktlinjer för allmänheten.

Med nuvarande tendenser och årstidsbetingad fågelflyttning som grund, kommer fågelinfluensan H5N1 eller "fågelfluensan" inom kort att nå de östra och möjligen de centrala delarna av Europa. Eftersom viruset ännu inte är känt för att smitta från människa till människa, verkar direktkontakt med smittade fåglar vara huvudorsaken till att ådra sig viruset. Om du på förhand vet, att du kommer att ha nära kontakt med fåglar, deras fjädrar eller avföring, använd ansiktsmask av engångstyp under exponeringen samt, omedelbart efteråt, duscha och tvätta använda kläder. Det är idealiskt att använda ansiktsmasker som sluter tätt runt näsa och mun.

Masker klassificerade N95 eller högre finns att få tag via <http://www.seton.co.uk>, <http://www.decoratingdirect.co.uk/Protection/Respirators/> eller fråga din veterinär eller läkare efter en lokal leverantör av sådana masker.

Som hjälp till att uppmuntra ansvarsfulla och förebyggande åtgärder av allmänheten, när väl influensan har kommit till Europa, förslår vi följande steg för att minimera risken av att dra på sig sjukdomen. Dessa riktlinjer är avsedda att användas i förebyggande syfte: den som känner influensaliknade symptom – feber, hosta, halsont, muskelvärk etc. – skall omedelbar söka läkarvård.

Försiktighetsåtgärder i samband med vilda fåglar

1. Undvik direktkontakt med och matning av alla vilda fåglar. Detta inkluderar användning av fågelbord och matning av änder eller duvor i städerna parker eller torg. Om du väljer att mata vildfåglar, vidta då de försiktighetsmått, som beskrivs under punkt 8, när du hanterar mat- eller vattenskålar, som kan komma i kontakt med fåglarna, deras fjädrar eller avföring.
2. Var försiktig, när du vistas på allmänna platser, som frekventeras av måsar, duvor och sparvar och undvik koncentrationer av fåglar och de områden där de äter eller sover.
3. Undvik att bada och simma i sjöar, åar och kustområden med stora koncentrationer av sjöfågel: änder, gäss och, speciellt, måsar.
4. Undvik att besöka bondgårdar eller hushåll med fjäderfän, särskilt om fåglarna vistas utomhus. Om du måste göra ett besök, vidta då de försiktighetsmått som beskrivs längre ner.
5. Undvik handlingar som jakt, hantering, och förtäring av vilda fåglar, särskilt sjöfågel.
6. Om du påträffar en död fågel eller någon som verkar sjuk, gå då inte nära den eller rör den.

Fjäderfän eller andra fåglar som föda

7. Om du väljer att äta kalkon-, ank/and- eller kycklingkött, se då till att det är ordentligt tillagat, innan du äter det. Kommersiellt producerade ägg, bör vara desinficerade innan de distribueras men vidta extra försiktighetsåtgärder efter hantering och hårdkoka dem, innan du äter dem. Om du skaffar ägg direkt från höns, från en granne eller frigående källa, vidta då samma försiktighetsåtgärder som vid hantering av fåglarna.
8. Om du väljer att slakta fåglar till föda, använd skyddshandskar av gummi, skyddsglasögon, ett vattentätt förkläde och en engångsmask för ansiktet, som sluter tätt över näsa och mun (helst N95 eller bättre).
9. Om du förbereder tillagning av fågelkött till mat, använd handskar och ansiktsmask under hanteringen och tvätta och desinficera noggrant alla knivar, kärl, skärbrädor, som kan ha kommit i kontakt med rått fågelkött.

Tamfåglar i och omkring huset.

10. Om du har tamfåglar, ta in dem inomhus eller isolera dem helt från alla vilda fåglar och andra tamfåglar. Låt dessutom testa dina fåglar mot fågelinfluensa hos din lokala veterinär och för noggranna anteckningar om testmetoder och resultat.

Räddningsaktion för papegojorna i mayaindianernas regnskog

Av COLUM MUCCIO, ARCAS, Guatemala

Översättning Dan Paulsen

Den 12 juni 2005 beslagtogs agenter vid Guatemalas polisiära miljövårdsenhet, SEPRONA, en sändning om 70 papegojungar som salufördes vid en marknad i Guatemala City. Tre personer greps och lagfördes för illegal handel med vilda djur. Papegojungarna – de flesta vitpannade amasonpapegojor (*Amazona albifrons*) men även gulkindade amasonpapegojor (*A. autumnalis*) och vitpannade rödgumpspapegojor (*Pionus senilis*) – såldes för US\$5 till US\$12 styck. Fåglarna transporterades till the ARCAS Rescue Center i norr i regionen Mayan Biosphere Reserve (MBR) och genomgår nu rehabilitering och planeras att återutsättas tidigt under år 2006.

The Wildlife Rescue and Conservation Association (ARCAS) tar emot mellan 200 till 600 djur årligen som resultat av de beslag som görs hos personer som illegalt handlar med vilda djur. Sjuttio procent av dessa djur är papegojor, och i huvudsak av de arter som nämnts ovan, såväl som mjölnaramasoner (*A. farinosa*). Dessa papegojor går igenom en lång rehabiliteringsprocess och i de fall där fångstmännen har klippt deras vingar, tvingas man dra ut den återstående delen av fjädern för att fjädrarna skall växa åter så att fåglarna återfår full

flygförmåga. De får vitamintillskott som uppmuntrar återväxten av fjädrarna. Papegojorna släpps sedan ut flockvis i flygburar där de kan bygga upp sin flygmuskulatur. Samtidigt utfodras de med mat som de sedan själva kan finna i naturen, mat som samlats in av personalen vid ARCAS, i syfte att fåglarna skall lära sig vad de kan äta när de släpps fria. Efter en noggrann kontroll av fåglarnas hälsa och i koordination med ARCAS motsvarighet på regeringsnivå, the National Council of Protected Areas (CONAP), släpps så papegojorna fria i regnskogen MBR:s regnskogar.

Tyvänn så kan många papegojor dock inte släppas fria. Bland dem finns främst ljusröd ara (*Ara macao*) vars habitat har reducerats så kraftigt och vars pris på svarta marknaden är så högt att, om fåglarna släpptes ut så skulle de, med stor sannolikhet, åter illegalt fångas in. Ljusröd ara är även en av de mest hotade arterna i MBR med en total vild population i Mexico, Belize och Guatemala uppskattas vara lägre än 600 individer!

I juli 2003, så sköts Hyron Peñante, en tjänsteman vid SEPRONA, av fångstmän då han beslagtogs två nykläckta, illegalt infångade ljusröda arar i the Laguna del Tigre Park. På grund av hans heroiska insatser så nominerade ARCAS honom till utnämningen, the Disney Conservation Hero Award. Lyckligtvis så överlevde Peñante sina skottskador och den 24 september 2004 erhöll han, vid en ceremoni (för att höja medvetandet om naturen och de vilda djuren) i Guatemala City, sin belöning om \$1,000. De beslagtagna ungarna har introducerats in i ARCAS's Scarlet Macaw Breeding Program, ett uppfödningssystem för ljusröda arar och som stöds av the Columbus och Cincinnati Zoos och the US Fish and Wildlife Service, alla tre med säte i USA. Ungar och juvenila fåglar från programmet kommer att användas för att förstärka de sista återstående populationerna av ljusröd ara i MBR.

ARCAS arbetar för närvarande med CONAP och SEPRONA för att utveckla en förståelig strategi för att kontrollera handeln och smuglingen av vilda djur i the Mayan Biosphere Reserve och andra delar av Guatemala.

För ytterligare information eller om du vill hjälpa oss att bevara dessa vackra djur, kontakta Colum Muccio vid ARCAS at (landskod 502)2478-4096, 5704-2563 eller arcas@intelnet.net.gt

Bildtext:

Tyvänn, en alltför vanlig syn i Guatemala; en gatumånglare som säljer papegojungar.

Volontärer, vid kontoret för ARCAS i Guatemala City, som kämpar med att mata ungar från beslaget den 12 juni, innan ungarna flögs vidare till Peten.

Ett par av ljusröd ara i uppfödningssystemet.

Tyvänn, en alltför vanlig syn i Guatemala; en gatumånglare som säljer papegojungar.

Volontärer, vid kontoret för ARCAS i Guatemala City, som kämpar med att mata ungar från beslaget den 12 juni, innan ungarna flögs vidare till Peten.

Ett par av ljusröd ara i uppfödningssystemet.

Att värdera det som finns omkring dig

Hur stöd av samhället garanterar överlevnad för den ljusröda aran

Av Dale Forbes, Asociación Amigos de las Aves, Costa Rica, www.hatchedtoflyfree.org

Översättning Bo Gerre

Under 1980-talet fanns ett överflöd av projekt för att bevara en art med engagerade grupper, som kämpade för att rädda noshörningen, geparden, blåvalen och många andra. Man ”förklarade krig” mot tjuvjägare och förde en massa lidelsefullt oväsen. Under 90-talet började man förstå, hur bevarandet av en speciell art var beroende av vår förmåga att bevara hela ekosystem. Karismatiska arter blev följaktligen flaggskepp för att bevara naturområden. Fortfarande verkade det likväl som om miljöbevararna förlorade terräng. De började betrakta människor som ett beklagligt hinder för deras ansträngningar, då lokala samhällen tjuvsköt den allra sista noshörningen eller spårade upp en vacker tigerhona (hon åt deras barn). På senare tid har emellertid

bevarandeansträngningarna börjat betrakta människor som den väsentliga grunden för bevarandeprojekt för arter; men den största frågan för ett globalt bevarande återstår: ”hur kan vi få människor att skydda det som omger dem?”

En gång i tiden kunde man finna den ljusröda aran i 85 % av Costa Rica, men fångst för den internationella sällskapsdjursmarknaden och förstörelse av skogar har minskat denna en gång så talrika fågel till att finnas i endast fyra lokaler. CITES-begränsningar har sedermera minskat fångsten för de internationella marknaderna, men vuxna och ungar fortsätter att tas för försäljning inom Centralamerika. Papegojor är ytterst populära sällskapsdjur i Costa Rica med den glänsande färgade ljusröda aran (*Ara macao*) som den mest uppskattade och dyraste av alla. Drivna av girighet behöver boplundrarna hitta ett aktivt bo och stöd av (eller likgiltighet) det lokala samhället. Bara genom bevarandetik i samhället kan girigheten hos några få marginaliseras.

I september 2002 återinfördes sju fångenskapsuppfödda ljusröda aror av Asociación Amigos de las Aves i Punta Banco-området i södra Costa Rica (8° 21 N, 83° 08 W). Det hade gått nästan trettio år sedan man senast hade sett aror virvla upp genom taket i dessa regnskogar. Deras återkomst innebar mer än endast början av ett restaureringsprojekt men var likaså ett tecken på en växande medvetenhet om vikten av bevarande hos människorna i området.

Fotbollsplanen vid stranden är själva hjärtat i den lilla byn Punta Banco och dess 80 innevånare samlas ofta för att umgås runt en fotbollsmatch medan solen slött sjunker ner i Stilla Havet. Bakom byn försvinner landet in i kullarna av den tropiska regnskogen och betesmarker, som sträcker sig till den omarkerade gränsen mot Panama endast 9 km bort. Synonymt med utvecklingen av bevarandetänkesätt har varit Tiskita Jungle Lodge, ett reservat för ekoturism, som specialiserat sig på att låta människor uppleva den vilda regnskogen med en smula komfort. Den ekonomiska förmågan hos anläggningen förser ett stort antal lokala byinnevånare med miljömässigt uthålliga anställningar och har hjälpt till med att utveckla filosofien att miljöskydd inte endast är ekonomiskt gynnsamt utan även fundamentalt viktigt.

För två år sedan började vi ett projekt för att mera noggrant övervaka de utsläppta arorna. Till att börja med innebar detta att upprätta en vetenskaplig procedur för datainsamling. Vi insåg snart, att det var otroligt svårt att följa arornas rörelser i kuperad, skogig terräng och en ara kunde försvinna under loppet av några minuter genom att helt enkelt runda toppen av en kulle. En sex minuters flygtur av en ara brukade ta oss mer än en timme att gå till fots! Det var som om vi skulle behöva ha ögon överallt i arornas 15 km² stora område. ”Har du sett till arorna i dag?” blev vårt slagord, när vi besökte familjer och talade med folk överallt där vi gick. Vi noterade noggrant alla dokumenterade iakttagelser, som gjordes av lokalbefolkningen, och dessa data bidrog starkt för att utveckla en mer fullständig inblick i arornas utbredningsmönster. Snart märkte vi, att innevånarna började ägna mer uppmärksamhet åt arorna (lägga märke till flockstorlekar, flygriktning och tid på dagen), därför att de ofta fick frågor om iakttagelser. Sedan hände det oväntade.

Ju mer människorna lade märke till papegojorna, desto mer uppskattade de – och beundrade – dem. Och snart började de visa dem för vänner och besökare och blev synbarligen rörda av att se dem. Det verkar som om denna uppskattning inte bara härrör från arornas fysiska skönhet utan också att arorna har ett inneboende värde för dem; för människorna symboliserar de skönhet och frihet, naturens under och nya möjligheter. Varje dag syns arorna över Punta Banco och likväl ser jag fortfarande ungar, som rusar ut ur skolans klassrum för att fånga en glimt av den skrånande aran, när den flyger förbi.

Bevarande börjar hemma. Engångsbevaranderyck kan vara nyttiga, presentationer grundade på nya idéer och bevarandemål kan var både intressanta och informativa, men uppfattningar ändrar sig inte på en dag. För att individ skall ändra uppfattning, behöver man odla en utveckling av medvetenheten hos ett helt samhälle (eller befolkning). Detta kan bara ske genom regelbunden interaktion och förstärkning av bevarandeidéer och -ideal, effektivast genom att föregå med gott exempel. Människor och samhällen reagerar väl på miljöbevarare, som både har passion för sitt arbete och är känsliga för människors behov. Med detta i minnet lever och arbetar vi med folket i området, försöker aldrig predika utan är alltid villiga att ”prata” om ideologier med våra nya vänner. Frivilliga och forskare uppmuntras att träffa och bli vän med så många som möjligt i området. Vi besöker regelbundet hus för att träffa innevånarna och fråga/tala om arorna, väl vetande att varje ny vän vi får är inte endast en personlig vän, utan också en vän till arorna. Detta närverk av ”fåglarnas vänner” (på spanska Amigos de las Aves) har ytterligare den fördelen att ha ögon överallt, som håller utkik efter dem, som för egen fördel skulle kunna skada fåglarna. Det har blivit tydligt att uppskattningen av en art har medfört en djupare känsla för naturen i sin helhet. Detta begrepp har även fungerat till arornas fördel som ett resultat av Tiskita Jungle Lodges hängivenhet och ett lokalt bevarandeprojekt för havssköldpaddor. Medvetenheten hos hela

samhället utvecklas mot en förståelse av, och en önskan att skydda, den naturliga miljön, och människor som kan förstå den inneboende (eller yttre) fördelen av bevarande kommer inte att tveka att skydda den.

Miljön måste förse med ett värde. Många projekt har försökt att göra detta genom att skapa ett monetärt belöningsystem för samhällen men dessa saknar ofta den ekonomiska grunden för att göra ett betydande bidrag till inkomsten för alla människor i området. Dessutom bortser tillämpning av regler och administration av utomstående myndigheter från möjligheten av utbildning grundad på ömsesidig respekt, vänskap och vänlighet. Vi har funnit att utveckling av en bevarandetik genom ”osmotisk vänskapsutbildning” skapar ett värdesystemgrundat på den enkla närvaron av arter och ekosystem. Som en invånare sa: “Jag vill att mina barn och barnbarn skall känna till dessa [djur] ... och känna till dem här.” Önskan att bevara garanterar framgången för bevarandeansträngningarna i Punta Banco-området. Vi har nu 34 ljusröda aror, som pryder Punta Bancos skyar, redo att lysa upp tillvaron för nästa generation Costaricaner.

Tack till

Asociación Amigos de las Aves önskar framföra sitt tack till Costa Ricas miljödepartement (MINAE), Peter Aspinal, Tiskita Jungle Lodge och till samhället Punta Banco för deras outtröttliga stöd. Jag vill personligen tacka Colleen Downs och Louise Warburton för deras inspiration och uppmuntran.

Papegojor i Turkiet

Ett personligt försök att göra något utöver det vanliga

Text and foto SHARON KARAGOZLU

Översättning Dan Paulsen

Marknadsplatsen i Istanbul var en kvävande plats att vara på i mitten av juni. Det var svårt att bara andas, på grund av kombinationen av den stigande hettan från trottoarer och avgaser från bilar och passerande fartyg. Marknadsplatsen var fylld av turkar som utförde sina dagliga sysslor. Det finns många djuraffärer i denna delen av staden och de flesta av dem säljer många arter av papegojor. Jag var nyfiken på att se under vilka förhållanden som fåglarna hölls, så jag bestämde mig för att undersöka vidare. I stort sett alla de djur om jag såg saknade de mesta basala nödvändigheterna som mat, vatten, leksaker och passande liggunderlag. De gråpapegojor som jag såg hölls i små burar, vilket gjorde att fåglarna var tvingade att vistas i sin egen avföring och maten utgjordes endast av solrosfrön – helvetiska förhållanden jämfört med Afrikas mangroveskogar. När jag tittade dem i ögonen såg jag endast förvirrade och nedbrutna djur som såg helt malplacerade ut bakom metallgallret i burarna.

Turkiet, liksom resten av EU (övs. anm. Turkiet är ett kandidatland men är ännu ej medlem av EU) importerar fortfarande vildfångade papegojor för handeln med sällskapsdjur. (övs. anm. Sverige har nationell lagstiftning som förbjuder import av vildfångade djur). Många turkar förtrollas av behovet av att äga ett så exotiskt djur och många fåglar impulsköps. Det finns mycket lite information i Turkiet som ens kan försöka förklara skötseln hos ett så vilt djur. Så därför hamnar många papegojor i burar (utan möjlighet till vistelse utanför buren), de blir undernärda och på grund av att de ignoreras så blir de osociala.

Under mina många resor till Turkiet så har jag kontemplerat över dessa frågor. Hur kan jag hjälpa dessa stackars papegojor? Jag kan inte köpa varenda en av dem och ta dem tillbaka till regnskogen, savannen och skogen. Oh, vad jag önskar att detta var möjligt. I stället har jag börjat skriva artiklar och sprida information om fåglarnas utsatta situation. Ett tillfälle som bara ges en gång i livet dök upp. Min man och jag var inbjudna till en middag i San Fransisco och bland de inbjudna var Turkiets premiärminister Tayyip Erdogan och hans fru Emine. Jag var osäker om jag skulle få möjlighet att få tala med honom men om jag fick den möjligheten så ville jag vara förberedd att diskutera de frågor som är angelägna för mig. Så jag gick in på WPT:s hemsida och skrev ut en artikel, som tog upp diskussionen om förbud av import av vildfångade fåglar, att ge till honom. Jag stoppade även några ”gummisnoddar mot handeln med vildfångade fåglar” i portmonnän. Tursamt nog så hamnade vi intill premiärministerns bord och jag hade möjlighet att prata med honom vid några tillfällen. Jag gav honom artikeln och snoddarna. Han satte direkt en av snoddarna på sin frus handled! Han verkade tillfreds med att jag hade besvärat mig med att ge honom dessa saker. Jag hoppas att han tar sig tid att läsa artikeln, besöka hemsidan och lära sig mer om den förödande inverkan som handeln med fåglar har i hans land. Det skulle vara i Turkiets intresse att stödja ett förbud av handel då de högt önskar att få bli medlemmar av EU och har lämnats utanför delvis beroende på djur och människorättsfrågor.

Det kommer en dag då ingen papegoja behöver vara rädd för någon fångstman beroende på att det inte längre finns någon handel med fåglar och efterfrågan av vildfångade fåglar har ebbat ut. Bara då kommer papegojorna att flyga fritt. Om ni skulle vilja uppmana premiärminister Tayyip Erdogan att förbjuda import av vildfångade papegojor till Turkiet, var vänlig skriv till honom under adress:

Prime Minister Tayyip Erdogan
AK PARTI GENEL MERKEZI
Ceyhun Atif Kansu Cad.
No: 120 Balgat
Ankara, Turkey

Bildtext:

Baris och Sharon Karagozlu, premiärminister Tayyip Erdogan med fru Emine Erdogan möts i San Francisco.

Sharon pratar med premiärminister Tayyip Erdogan om den förödande effekt som handeln med sällskapsdjur har i hans land samtidigt som hon visar honom snoddarna som säljs för att stödja kampanjen.

Papegojor i Turkiet säljs i den bur som de saluförs i. Många av dessa fåglar kommer att leva hela sitt liv i en bur som är för liten för fågelns att sträcka ut sina vingar i.

PsittaNytt:

Soho festivalen

Av DOROTHY SCHWARZ

“Jag vill avskaffa handeln med vildfångade papegojor och jag vill påtala vilken utsatt situation de vilda papegojorna har samt påtala de behov som fångenskapshållna papegojor har!” säger Kaye de Ville, medlem i WPT och ägare av Gracie, en tre år gammal gråpapegoja. Med dessa mål framför sig satte hon upp ett bås som en del i Soho festivalen. Denna årliga händelse gick av stapeln 7 juli vid St Anne’s Church på Wardour Street (London).

Kaye fick hjälp av Lynne Boon och Jennifer Smith som också bidrog med papegojrelaterade föremål som salufördes och en del konstverk samt att de delade ut papegojrelaterad litteratur som WPT tillhandahöll. Kaye hade inviterat andra WPT medlemmar att bidra i någon form eller att rent av delta via det användbara e-post forumet som WPT startat. WPT i England hade skrivit till alla WPT medlemmar i Londonområdet för att informera om evenemanget. Totalt fick man in £280 till WPT. Kaye hade även uppmanat medlemmar att ta med sig sina papegojor. Kaye själv tar med sig Gracie vart hon än går.

Tyvärr, så kunde inte alla medlemmar som planerat att delta, göra så på grund av den förhöjda säkerhetsnivån i London under den aktuella helgen. Detta till trots så deltog fem ägare med sina papegojor. Vicki Hammond med Marella, en 15 år gammal blågul ara, på axeln, Sid Khursid tog med sig Coco en fyra år gammal maximilianpapegoja, som Sid hade tränat att bära en sele sedan fågelns var 8 veckor gammal, Artha och Casper, två gråpapegojor tillhörande Dot Schwarz. Papegojorna lekte med barnen och deras föräldrar och accepterade publikens beundran med beundransvärd självsäkerhet. Dessa fåglar är alla fångenskapsuppfödda, glada och vana att möta delar av allmänheten.

En nationell bevarandestrategi för större soldatara blev till lag i Ecuador

Av ERIC VON HORSTMAN

Underarten *guayaquilensis* av *Ara ambigua*, större soldatara som påträffas i västra Ecuador betraktas som starkt hotad av Red Book of The Birds of Ecuador (2002) och populationen uppskattas till 60 till 90 individer i två nu brett separerade populationer i de fuktiga låglandsskogarna i provinsen Esmeraldas i Choco Bioregionen och ytterligare en population i de torra tropiska skogarna i Cordillera Chongón-Colonche i provinsen Guayas. Med stöd av the Neotropical Bird Club och Zoo des Sables, organiserade och genomförde Fundación Pro-Bosque en workshop som avhölls i september 2003. Denna workshop återförenade forskare från Ecuador och ett systerprojekt för *Ara ambigua* i Costa Rica, representanter för lokala miljöorganisationer som inte var

knutna till något lands regering samt det ecuadorianska miljöministeriet för att tillsammans förbereda en nationell bevarandestrategi för större soldatar i Ecuador. I december 2004 så undertecknade den ecuadorianska miljöministern ett fördrag som fick till följd att den strategi som utformats blev en lag och i januari 2005 formades en arbetsgrupp bestående av representanter från miljöministeriet, Guayaquils motsvarighet till kommun, Fundación Pro-Bosque och Fundación Rescate Jambelí.

Insamling av medel pågår för att implementera de mera brådskande delarna av strategin, fokuserande på en fältundersökning och ett program för övervakning i fält för att bättre kunna bestämma den vilda populationens storlek såväl som att förbereda och implementera individuella bevarandeplaner för de aktiva bon som anträffas (till dags dato har alla anträffats på privat mark) för att skydda dem från illegal fångst av ungar för den lokala handeln med sällskapsdjur. Kommande aktioner kommer att fokusera på skyddet av artens habitat genom skapandet av nya skyddade områden eller överenskommelser med privata markägare, där arten förekommer, för bevarande, restaurering av habitat och utbildningsprogram med sikte på miljö bland mycket annat. För ytterligare information var vänlig kontakta Eric Von Horstman vonhorst@gu.pro.ec.

Newcastlevirus har bekräftats förekomma hos fasaner

DEFRA, 16 July 2005

Storbritannien – Ett utbrott av virussjukdomen Newcastle, en anmälningspliktig virussjukdom som bland andra förekommer hos höns, har konfirmerats förekomma hos ett antal fasaner i Surrey, Hälsoskyddsmyndigheten har bekräftat att sjukdomen inte utgör något betydande hot mot människors hälsa. Alla fasanerna, som fötts upp i syfte att senare skjutas vid jakt, kommer att avlivas som en del i det strikta system av kontrollåtgärder som inriktas på att snabbt begränsa ett utbrott som det krävs av EU:s regler. Platsen där fasanerna hålls ligger inte i närheten av någon större kycklinguppfödare. Fåglarna kommer att avlivas på ett humant sätt. Omedelbara åtgärder sätts in för att spåra vart övriga sändningar av fasaner levererats och som kan ha kommit från samma källa. Detta för att eliminera risken för att sjukdomen sprids. Även om Newcastlevirus är en virussjukdom som är smittsam för andra fåglar, så utgör den dock inget potentiellt hot mot industrin för kyckling- uppfödning i Storbritannien, då stora producenter regelmässigt vaccinerar sina fåglar mot sjukdomen och utsatta fåglar kan vaccineras inom en vecka. Man har tillfälligt upphört med att utfärda hälsocertifikat för export till icke EU länder där man kräver att ursprungslandet är fritt från sjukdomen. Emellertid arbetar veterinärer på DEFRA intimt med kollegor inom kycklingindustrin, föreningar inom fågeljaktområdet och andra för att minimera hotet mot mindre hönsuppfödare och andra som inte rutinmässigt vaccinerar sina fåglar. Storbritanniens motsvarighet till Statens Veterinärmedicinska Anstalt spårar nu alla kända kontakter med original sändningen som kom från Frankrike och kontrollerar eventuella kliniska symptom på förekomst av sjukdomen. Inga andra misstänkta fall är kända så här långt. Det har införts restriktioner på den gård där sjukdomen har konfirmerats förekomma och dessa inkluderar begränsningar i rörelsefriheten och biologiska säkerhetsåtgärder. I tillägg till detta så har en föreskrift sammanställts som förklarar området som infekterat och det har upprättats en övervaknings zon på 10 km runt de infekterade ägorna för att upprätthålla restriktionerna som skall förhindra spridning av sjukdomen. Förste statsveterinär Debby Reynolds uppgav att: ”Alla personer som håller fåglar bör försäkra sig om att man upprätthåller en hög nivå av biologiska säkerhetsåtgärder och överväga om de vill vaccinera sina fåglar samt kontakta sina veterinära rådgivare och slutligen rapportera misstankar om förekomsten av sjukdomen till motsvarigheten till SVA. ”Jag vill påtala klart och tydligt att det inte rör sig om fågelinfluensa”

Högre påföljder för brott mot skyddade vilda djur- och växtarter i Storbritannien

<http://www.defra.gov.uk/news/2005/050627b.htm>

Personer som döms för brott innefattande handel med skyddade arter, delar av djur och derivat från djur kan komma att avtjäna upp till fem års fängelse enligt de nya lagar som introducerades idag. De nya lagarna som träder i kraft 21 juli för med sig större befogenheter för rättsvårdande myndigheter i kampen mot handeln med skyddade arter. Dessa befogenheter inkluderar möjligheter att gripa personer, göra husrannsakingar samt göra beslag. Ministern för biodiversitet Jim Knight som tillkännagav de nya påföljderna på Bristols Zoo idag, uppgav:

”Arter som elefant, noshörning, tiger, många arter av rovfåglar, en del varianter av orkidéer och många andra djur och växtarter är hotade av den illegala handeln. Den lagstiftning som jag i dag introducerar kommer att förmedla ett starkt budskap till de personer som plundrar världens sällsyntaste djur- och växtliv att deras aktiviteter inte kommer att tolereras. Maximistraffet om fem års fängelse behövs för att domstolarna skall

kunna försäkra sig om att de kan utdöma de påföljder som är befogat för att straffa det lilla antal personer som systematiskt exploaterar vårt djur- och växtliv, i vissa fall för att tjäna betydande belopp på verksamheten. 'Samtidigt som det är ett kännbart straff för de som bryter mot lagen så utgör risken om fem års fängelse ett avgörande moment för potentiella miljöbrottslingar.'

Ett författningsenligt tillägg till reglerna för kontroll av handeln med hotade arter antogs idag och detta medför en utökning av påföljderna för att illegalt sälja, köpa, annonsera och uppvisa för kommersiella ändamål (och andra därtill relaterade aktiviteter) arter som är upptagna på Lista A i EU:s Rådsförordning. De nya påföljderna och de polisiära befogenheterna kommer att gälla i England, Wales, och Nordirland. Parallella regler kommer att införas i Skottland.

För närvarande kan Storbritanniens sk fredsdomare (Magistrates Courts) ådöma påföljder om tre månaders fängelse; och tingsrätter (Crown Courts) kan ådöma påföljder om två år. Detta kommer att utökas till sex månader respektive fem år.

Skogsavverkningsmiss innebar avverkning av sällsynt papegojas boträd

Av LIZ MINCHIN, The Age Newspaper, Australia, 6 augusti 2005 www.theage.com.au

Skogsavverkning har ödelagt mer än hälften av en hotad inhemsk fågelarts skyddade häckkoloni, detta på grund av en byråkratisk miss av myndigheterna. Misstaget upptäcktes när en botaniker påtalade det inträffade för ansvarigt departement vilket i sin tur ledde till en granskning som i sin tur ledde till att avverkningen stoppades. Så få som 150 st Barrabandparakit (*Polytelis swainsonii*) hacker fortfarande i staten Victoria (i Australien) i en handfull häckkolonier runt skogen nära Echuca i Barman State Forest. För ett århundrade sedan kunde arten ses så lång söderut som vid Plenty, men återfinns nu i huvudsak staten New South Wales (NSW), där ca 6000 individer har överlevt. För att hejda artens minskande antal så är boträden skyddade från avverkning genom upprättade buffert zoner om minst 100 m, och trädens läge är en väl bevarad hemlighet för att skydda arten från boplundrare. Men departementets nord-östra regiondirektör, Kevin Ritchie uppgav att hans personal glömt att kontrollera kartorna innan tillåtelse gavs för en ny avverkningsplats i mars 2003. "Avverkningen inkräktade in i den buffertzonen som finns för parakiterna, och detta skedde på grund av att buffertzonen inte hade lagts in i informationssystem som används och på grund av att den skogsvårdstjänsteman som normalt skulle ha kontrollerat kartorna var sjuk. Som ett resultat av detta så avverkades nästan 6000 ton av trädslaget *river red gums* vilket utgjorde ca 60% av en av de största häckningskolonierna för barrabandparakit i den aktuella skogen. I mitten på juni då avverkningen tillfälligt upphört på grund av dåligt väder så besökte den botaniske konsulten Doug Frood skogen.

"Jag blev som förlamad då detta var en av de främsta återstående gamla bestånden av aktuellt trädslag i Barmah och skogen hade allvarligt påverkats av avverkningen." När en av personalen på aktuellt departement kontrollerade mr Frood's besvärsskrift den 29 juni, så insåg man att skogshuggarna hade tillåtits långt in i en 35 ha stor skydds zon. Parakiterna anländer inom några veckor till skogen för artens fyra månader långa häcksäsong, en tid då all mänsklig störning är bannlyst. Men när tidskriften The Age besökte skogen under innevarande vecka, så verkade inte någon upprepningsaktion överhuvudtaget inte ha startat. Åtminstone fem stora timmer högar var utspridda i skogen och marken var täckt med sågavfall, inkluderande uttorkade trädtoppar i storlek med en tennisbana och 15 meters trädstockar låg intill sina stubbar. Ordföranden för Yorta Yorta Aboriginal Corporation, Lee Joachim var särskilt upprörd över ett antal gamla träd som lämnats att ruttna på marken. "De flesta av dessa träd har inget värde som virke överhuvudtaget. Man får vara glad om det går att använda till ved eller pellets" sa han. Mr Ritchie tillstod att området skulle kunna utgöra en brandrisk om det inte rensades upp innan papegojorna anlände. Han hoppades att det arbetet skulle utföras denna månad. Departementen har hyrt in en specialist på barrabandparakit för att undersöka saken och företaget kommer att genomlysna sina tidigare beslutade avverkningsrätter.

Avverkning kommer snart att återupptas i området efter att departementet beslutat om avverkningsrätt för ytterligare 4000 ton *river red gums* att avverkas i Barmah State Forest, tillsammans med 3000 ton från intilliggande Gunbower Island State Forest. Detta oroar en del lokala miljökämpar och fågelälskare, inkluderande Birds Australia's Chris Tzaros: "Barrabandparakit är en av de mest eleganta och graciösa papegojor vi har i detta landet... ju mer vi avverkar i utkanten av de områden som de lever i, ju närmare kommer arten till utrotningens brant."

Papegojor i det vilda
Blåpannad amasonpapegoja

Amazona aestiva

Av ©2005 Bowles/Erickson, www.amazornia.us

Efter att ha visat upp en oroande bild av denna art på omslags sidan så tänkte vi att det skulle vara välkommet med en bild som visar en blåpannad amasonpapegoja friflygande som en vild papegoja.

Här kommer en fin bild tagen av Mike Bowles and Loretta Erickson på en vild blåpannad amasonpapegoja som njuter av det argentinska klimatet i den naturaliserade populationen i Los Angeles, och som bonus en gren och bakgrund av palmarten *washingtonia* , den enda inhemska palmarten i södra Kalifornien